การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

Flipped Classroom Learning Management to Enhance The Development of Life and Career Skills of Lower Secondary Education Students at Watnongree School, Ban Na District, Nakhon Nayok Province

ไพศาล พนมใหญ่*, ผุสดี กลิ่นเกสร**
Paisal Panomyai* , Phusadee Klinkasorn**
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Sripatum University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการส่งเสริม การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก และ 2) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดหนองรี จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และ 2) แบบทดสอบวัดทักษะชีวิต และอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์การเรียน การวางแผนลำดับเนื้อหาการเรียนรู้ สื่อการสอนหรือแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน กิจกรรมในห้องเรียนร่วมกันและการวัดประเมินผล 2) ผลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพหลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตและอาชีพ, การเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

Abstract

The purposes of this research were 1) to design a flipped classroom learning management to enhance the development of life and career skills of lower secondary education students at Watnongree School, Ban Na District, Nakhon Nayok Province and 2) to study the effects of life and career skills development using a flipped classroom model of lower secondary students at Watnongree School, Ban Na District, Nakhon Nayok Province. The population consisted of 60 lower secondary education students in the first semester of academic year 2024 at Watnongree School, Ban Na District, Nakhon Nayok Province. The tools used in the research included 1) a flipped classroom learning management plan and 2) life and career skill scale. Data were analyzed using mean, standard deviation and independent t-test. The findings indicated as follows: 1) The

flipped classroom learning management consisted of six components, Setting learning objectives; Planning the sequence of learning content; Teaching media or learning resources; Students' self-construction of knowledge; Shared classroom activities; and measurement and evaluation. 2) After the implementation of the flipped classroom learning model, the measuring results indicated that students' life and career skills were significantly higher than before with a statistical significance level of .05
Keywords: Life and career skills, flipped classroom learning

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศที่มีแนวโน้มโครงสร้างกลุ่มประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้การขยายสถานศึกษาลดลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาคและประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและความแพร่หลายของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ที่ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน อาทิ การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคล ที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อ ความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2565) ทักษะชีวิตจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัว ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ความสามารถ ในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง และเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต ในอนาคต จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุดทั้งใน 8 สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555)

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการของเนื้อหา ไม่ใช่วิธีการที่ให้ผู้เรียนท่องจำ โดยผู้สอนมีหน้าที่แนะนำกระบวนการ ให้กับผู้เรียนไม่ใช่การถ่ายทอดการเรียนรู้ แต่ครูผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทโดยทำหน้าที่แนะนำการเรียนให้กับผู้เรียนจากบทบาทที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งชั้นเรียนมาปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล (วิจารณ์ พานิช, 2557)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จำนวน 60 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก, 2567) เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค COVID – 19 การ

จัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ จึงมีความสำคัญต่อการนำมาใช้ในการแก้ปัญหาฐานะทางเศรษฐกิจหรือพัฒนาทักษะชีวิต และอาชีพของผู้เรียน และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม อีกทั้งยังเป็นวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ครูนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนโดยเน้นที่ความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยสามารถพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และด้านเจตคติของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้วิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว สอบก่อน-สอบหลัง (one group pretest- posttest design) (จตุภูมิ เขตจัตุรัส, 2562)

$O_1 \times O_2$

O_1 คะแนนระดับทักษะชีวิตและอาชีพก่อนเรียน
X การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
O_2 คะแนนระดับทักษะชีวิตและอาชีพหลั่งเรียน

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จำนวนนักเรียน 60 คน (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา สำนักนโยบาย และแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนผ.สพฐ.), 2567)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) หลักสูตรระยะสั้น เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ทักษะชีวิตและอาชีพ

ขอบเขตด้านระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ในช่วงเดือน มิถุนายน - เดือนกรกฎาคม 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีค่าความสอดคล้องและความเหมาะสม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.96 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.04

2. แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยได้องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ 6 องค์ประกอบ มาใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนจำนวน 5 แผน

2. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านให้กับนักเรียนเข้าเรียนจากสื่อการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ

4. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามแผนการเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านทั้ง 5 แผน

5. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ทุกแผนที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียน ทำแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพหลังเรียน

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลในตอนที่ 1 จะตอบคำถามวิจัยที่ว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในรายวิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากนั้นได้ทำการศึกษาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดจุดประสงค์การเรียน 2) การวางแผนลำดับเนื้อหาการเรียนรู้ 3) การทำวิดีโอการสอน หรือแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ 4) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 5) กิจกรรมในห้องเรียนร่วมกัน และ 6) การวัดประเมินผล

2. จากการศึกษาหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดในรายวิชาการงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้วิจัยได้ออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้มีทั้งหมด 5 แผน ระยะเวลาในการเรียนทั้งหมด 20 ชั่วโมง ดังนี้

1) การทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 4 ชั่วโมง

2) การทำอาหาร จำนวน 4 ชั่วโมง
3) การขยายพันธุ์พืช จำนวน 4 ชั่วโมง
4) อาชีพที่ใฝ่ฝัน จำนวน 4 ชั่วโมง
5) การเสริมสร้างประสบการณ์เพื่อเข้าสู่อาชีพ จำนวน 4 ชั่วโมง

การนำเสนอผลในตอนที่ 2 จะตอบคำถามวิจัยที่ว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มีทักษะชีวิตและอาชีพสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

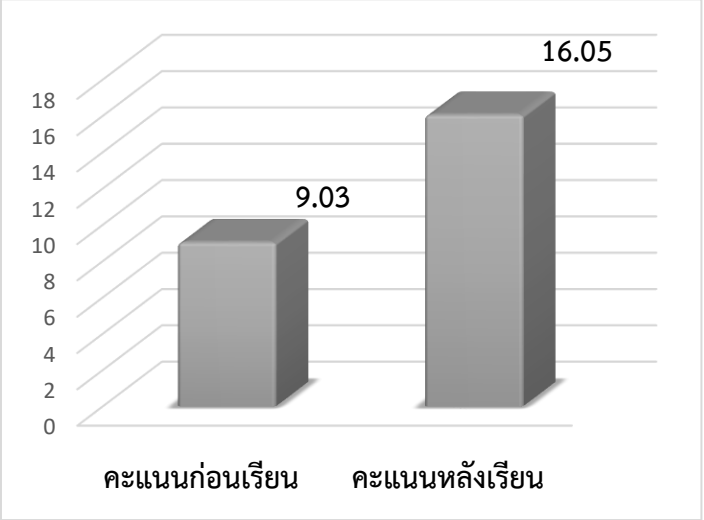
ในการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน

การประเมิน	จำนวนประชากร n	คะแนนเต็ม (คะแนน)	ค่าเฉลี่ย $(\bar{x})$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-test	sig
ก่อนเรียน	60	20	9.03	1.47	25.94*	0
หลังเรียน	60	20	16.05	1.73		

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ ($(\bar{x})$ = 16.05, S.D. = 1.73) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ ($(\bar{x})$= 9.03 ,S.D. = 1.47) ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพ แสดงการเปรียบเทียบผลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะชีวิตและอาชีพระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียน กลับด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

จากการศึกษาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 5 แผน คือ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การทำอาหาร แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืช แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องอาชีพที่ใฝ่ฝัน และแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเสริมสร้างประสบการณ์เพื่อเข้าสู่อาชีพ เมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่ได้พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการวางแผนลำดับเนื้อหาการสอน และความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนจากวิธีปกติที่เคยบรรยายหน้าชั้นเรียน และถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีปกติจะยึดครูเป็นศูนย์กลาง ห้องเรียนกลับด้านจะเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตามความถนัดและความสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน รวมทั้งครูผู้สอนได้มีบทบาทในการร่วมปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน สอดคล้องกับอังคณา ตุงคะสมิต (2559) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านคือการกลับทางการเรียนรู้โดยไม่ได้เน้นเนื้อหามาก แต่เน้นการพัฒนาทักษะ และการปฏิบัติครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ตามความชื่นชอบและความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ ละอองแก้ว (2561) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านคือการใช้เวลาที่บ้านเพื่อศึกษาเนื้อหาก่อนเข้าห้องเรียน และการเปลี่ยนวิธีการเรียนที่ใช้เวลา ในห้องเรียนในการบรรยาย เป็นการสืบค้นความรู้ และทำงานกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะ และลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเมื่อเกิดความสงสัยนักเรียนสามารถได้รับคำตอบจากการหาคำตอบร่วมกัน ทั้งยังสอดคล้องกับกับปิยะพงษ์ ธรรมรักษ์ (2563) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหามาก่อน ผ่านเทคโนโลยีออนไลน์สมัยใหม่ เช่น การเรียนรู้จากคลิปสั้น การทำแบบทดสอบพร้อมเฉลยบน Online Test การศึกษาจากบทความสั้น Podcast อินโฟกราฟฟิก กิจกรรมเกม เป็นต้น โดยมีการบันทึกข้อมูล องค์ความรู้ที่ได้ หรือข้อสงสัย แล้วมาทำกิจกรรมเพื่อขยายความรู้หรือสรุปความรู้ร่วมกันในห้องเรียน รวมทั้งยังสอดคล้องพาขวัญ ศรีธรรมชาติ (2563) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านคือการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้จากการบ้านหรือ การศึกษาค้นคว้าที่ได้รับจากครูในชั้นเรียนและนำมาศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านโดยการสืบค้นเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้นอก

ห้องเรียน เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ เป็นต้น เมื่อมาเรียนในชั้นเรียนผู้เรียนจะเรียนแบบสืบค้นหาความรู้ที่ได้รับร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้น มีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือชี้แนะ และผู้เรียนจะมีโอกาสได้อภิปราย ซักถาม สืบเสาะหาความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

จากการศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหนองรี อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($\bar{x}$= 16.05, S.D. = 1.73) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนจากการบรรยายหน้าชั้นเรียน และถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษาตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรลดา อ้นวงษา (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเรา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) ผลการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียน มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนมีคะแนนพัฒนาการเท่ากับ 77.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 40 3) นักเรียนมีผลการประเมินความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 88.86 และ 4) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัฐระพี โพธิ์ปิติกุล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานพบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินคุณภาพของโครงงานโดยรวมอยู่ในระดับดี ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการยอมรับคู่มือการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศธร จันเจียวใช้ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า 1) ทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา นักเรียนสอบผ่านเกณฑ์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน และมีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหา เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.1 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนสอบผ่านเกณฑ์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 76.47 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.03 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพงษ์ ธรรมรักษ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์น พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้ แบบไมโครเลิร์นนิ่ง มี 6 องค์ประกอบ คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวางแผนลำดับเนื้อหา การสอน การทำวิดีโอการสอนหรือแหล่งข้อมูลสืบค้น การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การทำกิจกรรมในห้องเรียน และการวัดประเมินผล และ 2) ระดับความฉลาดทางดิจิทัลหลังการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพาขวัญ ศรีธรรมชาติ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สูงขึ้นกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลให้ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาอื่น โดยผู้สอนควรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ออกแบบเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การจะนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่นจะต้องมีการปรับรูปแบบในบางกิจกรรม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความพร้อมของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ครูผู้สอนต้องคำนึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ความพร้อมด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีทั้งที่บ้านของนักเรียนและที่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น

2. ควรศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพร่วมกับทักษะด้านอื่น

3. ควรศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในรายวิชาอื่น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิตรลดา อ้นวงษา. (2561). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่กลองบ้านเราโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2562). **การวิจัยชั้นเรียน: กระบวนการสร้างความรู้เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฉัฐระพี โพธิ์ปิติกุล. (2562). **รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปิยะพงษ์ ธรรมรักษ์. (2563). **การพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง**. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พาขวัญ ศรีธรรมชาติ. (2563). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พงศธร จันเจียวใช้. (2562). **การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทางรายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจารณ์ พานิช. (2557). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **แนวการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพชุมนุมสหกรณการเกษตรแหงประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (2566-2570)**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนผ.สพฐ.). (2567). **ข้อมูลจำนวนนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนวัดหนองรี** [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2567, จาก: https://data.boppobec.info/emis/schooldata-view.php?School_ID=1026170079.

อังคณา ตุงคะสมิต. (2559). **สังคมศึกษาในโลกอาเซียน Social studies in ASEAN community**: ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.